

Dienst voor Nederlandse overheidsdata

PDOK als knooppunt in geo-informatievoorziening

Om gebruikers gemakkelijk toegang tot geodata te bieden, heeft de overheid Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK) ontwikkeld. In de komende jaren zal deze dienst steeds meer een plek worden waar de Nederlandse geo-informatie samenkomt.

Leo van der Sluijs, Nico Claij en Ine de Visser

Informatie over een locatie of gebied speelt een belangrijke rol bij het analyseren en in beeld brengen van tal van maatschappelijke vraagstukken. Bij het uitvoeren van overheidstaken is actuele en betrouwbare geo-informatie vaak essentieel. 'Locatie' is een handige zoekingang bij het aanbieden van overheidsdiensten. Op overheid.nl kan men bijvoorbeeld op basis van een locatie zien welke vergunningen zijn verleend (geozet.koop.overheid.nl/overwubuurtoverheidnl). 'Locatie' is ook essentieel voor het aanbieden van diensten (zonatlas.nl), het inzichtelijk maken van risico's (risicokaart.nl) of het kunnen tonen wat waar is gebeurd ([groningen-bodem-beweging.nl/index.php/bevingskaart](http:// groningen-bodem-beweging.nl/index.php/bevingskaart)).

Voor deze voorbeelden geldt dat men in-

'Alle overheidsorganisaties kunnen via PDOK hun geodata voor hergebruik beschikbaar stellen'

formatie aanbiedt door hergebruik van digitale kaarten of door zelf de brongegevens te bewerken die aan die kaarten ten grondslag liggen, de zogenaamde geodata.

Steeds vaker wil men daarbij beschikken over de meest actuele gegevens. Via de website www.watmagwaar.nl kan men op eenvoudige wijze bestemmingsplannen van

gemeenten, provincies en het rijk vinden door te zoeken in een kaart of op basis van een postcode. De kaarten en de zoekservice op deze site zijn afkomstig van Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK), de centrale voorziening waarmee overheidsgeodata op basis van internettechnologie toegankelijk is gemaakt. In dit artikel beschrijven we deze dienst als vindplaats van Nederlandse geodata.

Op één plek

Om gebruikers van geodata gemakkelijk toegang tot geodata te bieden, heeft de overheid PDOK ontwikkeld. De door PDOK geleverde actuele geodata zijn voorzien van metadatering. Diverse geobasisregistraties- worden door deze dienst ontsloten, zoals de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Topografie (BRT) en sinds kort de Basisregistratie- Grootchalige Topografie (BGT). De laatste is overigens pas op 1 januari 2016 landdekkend beschikbaar.

Verder ontsluit deze dienst ook andere geodatasets- van nationaal belang, zoals het Actueel Hoogtebestand van Nederland, het Nationaal Wegen Bestand en luchtfoto's. Momenteel worden op basis van circa 70 datasets in totaal zo'n 200 verschillende webservices aangeboden. De digitale kaarten zijn eenvoudig te gebruiken in een geografisch informatiesysteem (GIS), viewers of specifieke eigen toepassingen. Gebruikers hoeven minder tijd te steken in het verzamelen van data, maar kunnen zich meer richten op het toepassingsgericht werken met gegevens. Tevens kunnen gebruikers de data verrijken met gegevens uit andere bronnen en zo nieuwe diensten ontwikkelen.

PDOK is een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat, Kadaster en de ministeries van Infrastructuur & Milieu en van Economische Zaken. Zij worden daarbij ondersteund door Geonovum, een organisatie die zich, in opdracht van diverse Nederlandse overheidspartijen, inzet voor laagdrempelige toegang tot publieke geo-informatie.

Loket

Op het PDOK Loket komt alles over deze dienst overzichtelijk bij elkaar. Door middel van een publieke viewer op www.pdok.nl kan de inhoud van vrijwel elke webservice

Leo van der Sluijs is productmanager PDOK bij het Kadaster. Nico Claij is strategisch adviseur PDOK en Ine de Visser is tactisch adviseur PDOK, beiden bij Geonovum.

(kaart) worden bekeken. Dit biedt gebruikers de mogelijkheid om voorafgaand aan het gebruik te beoordelen of de te kiezen webservice de informatie oplevert die men nodig heeft. Dit jaar zal het mogelijk worden om ook delen van bestanden aan te vragen of om abonnementen vast te leggen, zodat geodatasets met een hoge updatefrequentie met regelmaat en op maat aan de eindgebruiker kunnen worden verstrekt.

Open initiatief

PDOK is een open initiatief: alle overheidsorganisaties die hun geodata voor hergebruik beschikbaar willen stellen, kunnen deze dienst als distributiekanaal kiezen. Hierdoor kunnen ook zij profiteren van de schaalvoordelen die de dienst inmiddels biedt. Zo kunnen ze zonder substantiële investeringen, bijvoorbeeld in eigen infrastructuur, voldoen aan wensen vanuit de samenleving om geodata als open data aan te bieden. Immers, de dienst is gebaseerd op het open data-principe. Iedereen – overheid, bedrijfsleven en publiek – kan gratis gebruik maken van de producten en diensten. Slechts enkele bestanden en data-services zijn niet open, bijvoorbeeld vanwege privacywetgeving of omdat slechts een bepaalde doelgroep gebruiksrechten op bepaalde services heeft (bijvoorbeeld luchtfoto's).

Nationaal Georegister

Een van de diensten die de PDOK-organisatie tevens aanbiedt is het Nationaal Georegister (NGR). Het NGR (nationaalgeoregister.nl) is een metadatabank met zoekservice en bevat beschrijvingen van datasets en services van ongeveer honderd organisaties. Het is de catalogus van geodatasets en -services in Nederland. Nederlandse overheden, onderzoeksinstituten en bedrijven kunnen hun metadata in dit register publiceren. Het NGR bevat meer dan 7.000 verwijzingen naar Nederlandse datasets, waaronder ruim 900 webservices. De onderwerpen zijn zeer divers: natuurlijk de PDOK-producten, maar ook een beschrijving van de service van de buienradar van het KNMI, rivierkaarten uit de negentiende en twintigste eeuw, verschillende lagenmodellen van de Nederlandse bodem en diepere ondergrond, enzovoort.

.....

Het NGR richt zich in eerste instantie op de professionele gebruiker. Wie bepaalde gegevens zoekt, kan deze snel filteren via de gepubliceerde metadata. Als in de metadata een link naar een dataservice of naar een downloadbaar bestand is opgenomen, is het voor de gebruikers mogelijk de data direct te downloaden en te gebruiken in eigen toepassingen.

Dat de gegevens in het NGR voldoen aan de Nederlandse profielen voor metadata en de catalogus- en geo-informatieuitwisselingsprotocollen biedt een extra voordeel. Het is nu mogelijk de metadatabeschrijvingen in andere registers te tonen, zoals in data.overheid.nl, het open dataportaal van de Nederlandse overheid. Dit portaal kan automatisch gegevens overnemen die een publiek domein- of CC0-verklaring hebben. Daardoor is het niet meer nodig om metadata aan verschillende registers aan te bieden.

Toekomst

In de komende jaren zal PDOK zich verder ontwikkelen als knooppunt in de Nederlandse geo-informatievoorziening. Met de komst van de Omgevingswet, die

nieuwe (en eenvoudigere) instrumenten gaat bieden in het domein van de ruimtelijke ordening, staat de overheid aan de vooravond van een grootschalige digitaliseringsopgave. Voor de hiervoor benodigde infrastructuur kan PDOK als bouwsteen vele soorten nieuwe gegevens gaan ontsluiten. Diverse onderzoeken zijn daarvoor momenteel in uitvoering. Daarnaast neemt de behoefte toe om data uit diverse domeinen gecombineerd te gebruiken (linked data), om statische gegevens uit kaarten te combineren met hoogdynamische gegevens uit diverse bronnen (sensordata: luchtkwaliteit, waterhoogte) maar bovenal om af te stappen van de platte 2D-kaart en informatie in 3D aan te bieden. De impact daarvan op de geo-informatievoorziening is groot. Dit vraagt om aanpassingen in processen en organisaties, om verdergaande samenwerking tussen diverse sectoren en om technische innovaties. Overheid, bedrijfsleven en wetenschap willen dergelijke vraagstukken nadrukkelijk samen oppakken en hebben in april 2014 hiervoor gezamenlijk afspraken gemaakt. PDOK en NGR zijn voor deze toekomstige ontwikkelingen een belangrijke basis. <